

BRIONI

A DINOSZAURUSZOKTÓL TITÓIG

Horvátországban, az Isztriai-félsziget délnyugati partjai közelében az egyik leghívatottabb szigetvilág a csak részben látogatható, tizennégy sziget alkotta Brioni-csoport. A nemzeti parkká nyilvánított területen mindössze két, mérete-sebb szárazulat van (Kis- és Nagy-sziget), közülük a nagyobbik a névadó (Veli Brijun). Kizárólag ez fogad látogatókat, igaz, itt a legtöbb a néznivaló: van, aki az egykori jugoszláv elnök, Tito ide köthető emlékeire, például Cadillacjére kíváncsi, másokat a mediterrán élővilág mozgalmassága vonz

Római és bizánci épületmaradványok, ókori olívaültetvények nyomai képviselik a legrégebbi épített környezetet, a fősziget közepén velencei erőd áll, a kikötőtől nem messze pedig két ókeresztény templom látható, de akár még ennél sokkal idősebb korok emlékeire is rálehetünk: dinoszauruszok lábnyomaira.

Ám a közelmúlt történései sem érdektelenek. 1866-ban Wilhelm von Tegetthoff admirális a lissai csatában legyőzte az olasz hajóhadat, így a stratégiaileg fontos szigetek Ausztriához kerültek. 1893-ban egy osztrák üzletember, Paul Kupelwieser vásárolta meg a területet. Akkoriban Brioni épp lakatlan volt, a

MEDITERRÁN IDILL

Tito 1980-as haláláig a helyszín zárt területnek számított, jól karbantartott nyári rezidenciaként működött, ezzel együtt (vagy épp ezért) gazdag élővilágot, látványos délszaki környezetet őriz

FOTÓ: DUDDA ROLAND

JÖVEVÉNYEK 1.

A 60-as és 70-es években virágkorát élő elnöki sziget a kor baráti politikusait és hollywoodi hírességeit is vendégül látta. Megfordultak itt a Jugoszláviában alapított el nem kötelezettek mozgalma vezetői, India vagy épp Egyiptom irányítói, de számos feltörekvő, kis afrikai ország aktuális urai is. Az invitálásnak azonban a mozivászonról ismert nagyságok sem tudtak ellenállni. Elizabeth Taylor, Gina Lollobrigida vagy Sophia Loren (legfelül) is vendégeskedett a szigeten

JÖVEVÉNYEK 2.

Tito számos érzektől élő állatot kapott ajándékba. Indiából, Indira Gandhitől elefántot, zebut, Afrikából például síkvidéki zebrát, leopárdot és sok más fajt is. A gyarapodó gyűjteményből szép magánállatkert kerekedett, melynek szafari-park-utódja ma is itt működik (jobbra)

malária mindenkit elűzött. Az új tulajdonos az újságból értesült Robert Koch úttörő munkásságáról, és levélben kért segítséget a kórokozók leküzdésére. Koch ideutazott, és az Anopheles szúnyogot nevezte meg a baj forrásaként. A sziget állóvizében élő szúnyoglárvákat petróleummal irtották ki: így válhatott a sziget a Monarchia arisztokráciájának kedvelt üdülőhelyévé.

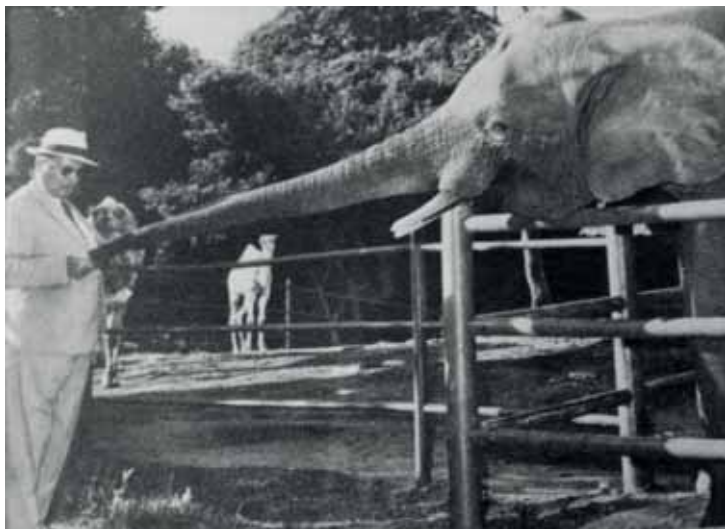
Az I. világháború végén a Brioni-szigetek Olaszország fennhatósága alá kerültek, majd 1945-től Jugoszlávia részei lettek. 1947-től Tito itt rendezte be magánrezidenciáját, így zárt területté vált.

J. B. Tito állatparkja

Pulától néhány kilométerre, Fasana település partján várak a Brioni Nemzeti Parkba induló hajóra. Van időm, hogy végigsétáljak a Riva Titón, ahol ma már – mint az Isztrián mást is – kétnyelvű (horvát és olasz) utcai névtáblák segítenek az eligazodásban (hiszen még jelenleg is nagyszámú olasz kisebbség él a környéken).

Az átkelés csak negyedóra, hiszen a mögöttes szárazföldtől mindössze 3 kilométer választja el az egyszerű földi halandók számára sokáig elérhetetlen szigetet, melyet csak 1985-ben nyitottak meg a turisták számára. Földjére lépve nyomban nagyot ugrunk vissza az időben: egy megmunkált járdalapon már jókora dinó lábnyom díszlik.

A kikötő mögött traktorok vontatta kis szerelvények vároznak – ez a szigetlátogatás alapmódszere. A fő nevezetesség Tito vadsparkja: az egzotikus állatokat a külföldi vendégek, politikusok vagy épp filmsztárok ajándékozták a néhai elnököknek. Ám a körítés talán még érdekesebb. Brioni zártsága igen gazdag mediterrán növényzetet őrzött meg, köztük sok, máshol már veszélyeztetett fajt. Vannak persze bőven beültetett növények is, főként az Újvilágból, de igazi mediterrán elem az 1600 éves olajfa: a „Stara Maslina” az egyik legöregebb példány a Földközi-tenger térségében. Brioni szigetén az egykori olajfaültetvények leszármazottainak mintegy négyszáz töve él még.

Dinók nyomában

A szervezett túrák nem érintik a dinólábnyomos partszakaszt, ezért külön útra indulok. A sziget északi részén, a szafariparkon át haladok tovább, ahol már csak egy-egy zebra vagy elefánt keresztezi a földutat. (Az elefántot egyébként még Indira Gandhi adta ajándékba Titónak.) „Dinoszauruszpark” – mutatja a tábla: muflonok rebbennek szét, és néhány perc séta után az ösvény végén megpillantom a tenger kékjét és egy sziklás, mármár vadnak mondható partszakaszt. Itt, egy magányosan álló dinoszaurusz-szobor szomszédságában, eredeti helyükön sorakoznak a lábnyomok, de Brioni négy partszakaszán a krétában élt theropodák összesen mintegy kétszáz lábnyomát tartják nyilván. Ezek az egykori ősi tengerpart iszapjába nyomódtak.

Bár az első nyomokat már 1925-ben megtalálták, a szisztematikus kutatás csak sokkal később kezdődött. Az 1990-es évek végén a paleontológusok a nyomok alapján rekonstruálták az állatok méretét és testtömegét, és sikerült megállapítani, hogy húsevő theropodákról van szó. A hüllők 7 m hosszúak voltak, és leginkább az alloszauruszokhoz hasonlítottak.

ŐSI PARTVIDÉKEN

Dínó-rekonstrukció és valódi lábnyomok a sziget hullámmarta szegélyén.

Az őshüllőkkel egykorú kőzetek megdöbbenő módon üzennek a múltból: bár csontok nem maradhattak ránk, a lábnyomok sokaságából egykorvult óriások elevenednek meg. A valóban ősi idők lenyomatát „se víz, se eső” nem tudta letörölni (jobbra)

HÁZ, TENERPARTI KILÁTÁSSAL

A telek örökpanorámás, hiszen már kétezer éve is építkeztek ide a római időkben. A partvidék azóta átalakult, a tengerszint is változott, ám az épületmaradványok egy része még mindig áll

FOTÓ: DUDDA ROLAND

FOTÓ: ZSOLCZER CSABA

FOTÓ: DUDDA ROLAND

Az esti hajóval térek vissza a szárazföldre. A közel- s régmúlt emlékeivel eltelve azért egy dologra figyelni kell! Néhány éve már ismert, hogy külföldi befektetők (a híresztelések szerint a Brioni-dívatváz) exkluzív pihenőhelyet építenének itt fel: a 8000 négyzetméteres wellnessközpont, kaszinó, golfhotel és ötcillagos szállók tervei már elkészültek, sőt, még egy lovaspóló- és lóversenypályának is helyet kellene szorítani a szigeten. Ezért is érdemes Brionira minél előbb ellátogatni – addig felkeresni, amíg ismét le nem zárják újabb fél évszázadra...

SZÖVEG ÉS KÉP: DUDDA ROLAND

PULSAR
IMAGE QUALITY

EXPERT
LRF KERESŐTÁVCSŐ LEZÉRES
TÁVOLSÁGMÉRŐVEL

**Figyeld meg a világot
úgy, mint eddig még
soha!**

BEO-PA

1122 Budapest, Kék Golyó u. 6. (udvar)

Tel.: +36 1 201-0486

www.weigl.hu

QUANTUM HD 50 S
ÚJONSÁGI HŐKAMERA

• 5,6x nagyítás •

• 1250m felismerési távolság •

• 3 év garancia •

HŐKAMERA